

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 2 CUARTOS PER TOT ESPANYA

Y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA 8 rals, Puerto-Rico, 16 rals, Estranger, 18 rals.

AL DOCTOR FERRÁN.

ENYOR Ferrán, permétem que li diga: vosté per certas cosas será un sabí; pero per algunas otras es un tonto.

Dirá sens dupte per disculparse, que va estudiar la carrera de medicina plé d' abnegació y de deliri de saber; que va graduarse ab molt lluhiment; qu' entussiaista dels progressos de la ciencia moderna, va cremarse las pestanyas anys enters fent estudis ab lo microscopi... Dirá que va escriure memorias que van ser premiadas per las academias nacionals y extrangeras... Dirá que arreeonat en una població secundaria de Catalunya y consagrat al estudi de dia y de nit y á totas horas, un jorn va deixar la familia, la esposa, 'ls fills y 'ls modestos interessos, las visitas y la clientela, per corre, ab exposició de la vida, plé d' entusiasme, á las ciutats apestadas de la vechina Fransa, desitjós de contribuir ab lo seu talent al estudi de la terrible epidemia del cólera morbo asiático....

Vosté dirá, que á copia de esforços ha arribat més enllá que cap més sabí dels molts que 's dedican al mateix ram de la ciencia... Dirá que ha descubert tot lo procés del bacillus coma, sas transformacions, y la manera que té de reproduhirse, mereixent que al tal bacillus se li donés lo nom de Ferranis, en justa recompensa á sos afortunats treballs... Dirá que 'ls primers sabís del extranjer li han demanat datos y han comprobat los seus experiments: que respetables academias li han trasmés las sévas felicitacions, y que 'ls primers metjes de Barcelona—y aixó que son del mateix ofici que vosté—l' han honrat ab un banquete, elevanto á la altura de gloria nacional...

Dirá que no content ab descubrir lo procés del bacillus, s' ha dedicat ab afany á reduhirlo y encadenarlo, fins á ferlo servir de preservatiu contra la mateixa enfermetat que ocasiona... Dirá que 'ls primers experiments de inoculació, qu' eran los més perillosos, va ferlos sobre vosté mateix, sobre 'ls seus companys y amichs més volguts, sobre 'ls sers adorats de la seva familia, obtenint per tot arreu resultats idéntichs y suficients per fer créure als homes de ciencia que la vacuna del cólera era un fet tant positiu y tant segur com la vacuna de la verola.

Dirá que declarada una enfermetat sospitosa en certa regió de la provincia de Valencia, allá ha volat vosté ab los seus microbis atenuats y ab los instruments de inocular, sent saludat al pas per la Academia valenciana, y al arribar als pobles, per la fé dels ciutadans, reanimats al véure y disputantse 'l puesto, per ser los primers en rebre la salvadora inoculació.

Dirá que al tenir noticia dels seus experiments alguns governs de nacions tant importants com Inglate-

rra y Austria Hungria, han nombrat comissions que vingan á comprobar los fets en lo siti mateix de l' epidemia, estudiant ab interés lo seu procediment.

Dirá que 'ls resultats han respost plenament á las sévas esperansas: que únicament en la ciutat de Alceira ha inoculat lo virus colérich á 8,128 personas y l' ha reinoculat á 3,111: que allí las invasions de la malaltia sospitosa, desde l' 1 al 23 de maig, periodo de la inoculació, han sigut 108, de las quals 88 corresponen á personas no inoculadas, 13 á las inoculadas una vegada y 7 á las reinoculadas: que dels primers n' han mortas 45; 3 de las segonas y cap, ni una sola de las últimas.

Dirá, en vista de aquests datos que 'l cólera morbo ha deixat de ser una malaltia terrible; que 'l sistema per vosté descubert es un preservatiu segur; que 'ls pobles ja no tenen per qué desesperarse... Demanará en una paraula que li aixequin una estátua y qu' esbrigan lo seu nom ab lletras d' or al costat de tots los benefactors de la humanitat, per honra propia y de la nació que l' ha vist neixer.

¡Ay infelís!

¡Infelís sí, mil vegadas infelís Dr. Ferrán!

Perque vosté al fer tot lo que diu y assegura, al estudiar y al exposar la fortuna y l' existencia, havia de tenir en compte 'l terreny que trepitjava; considerar que 's trobava á Espanya, la nació que va dir boig á Colon, y que després que aquest li havia regalat un nou mon, no va tenir per ell altra recompensa que las cadenas, la persecució, 'l despreci y la miseria.

Per mica que s' hagués fixat en las desventuras del immortal genovés, hauria llensat lo microscopi, y una vegada qu' era metje hauria procurat ferse amich de 'n Romero Robledo (lo seu paísá Bosch y Fustigueras li haguera fet de bó) y alabant y proclamant com á únic lo sistema de las quarentenas, de las fumigacions y dels cordons sanitaris; donant sempre y en totas ocasions per la banda al jefe dels húsars, al presentarse qualsevol malura, l' haurian nombrat delegat de qualsevol lassareto, ab un sou més que regular y ab la facilitat de mil gangas per ferse en poch temps una fortuna... y ¡qui sab! si tant hagués descollat per la falta d' escrúpols y de aprehensió, potser en Romero Robledo, al últim li hauria dit:—«Noy, tú ets dels nostres: preparat per presentarte en lo primer districte que resulti vacant que tú serás diputat, y podrás pendre asiento entre mitj de 'n Sedó y de 'n Tort y Martorell.»

Aquest es lo camí de la fortuna y de la celebritat, y tot lo demés son trons

Aquí no hi ha més cólera que 'l que vol lo ministre, ni més ciencia que lo que 'l ministre determina, ni més sistema curatiu que l' acordonament y la miseria dels pobles invadits de real ordre, digan lo que vulgan las academias; protestin lo que protestin los metjes més acreditats y entesos.

¿Ho dupta encare, Sr. Ferrán? Donchs atinguis á lo que li passa y traguí saliva, al veure que 'l consell de Sanitat, compost de una majoria de profans y de una minoria de metjes, li priva de continuar los experiments que ab tant éxit havia comensat en la provincia

de Valencia, y li priva, contra 'l vot dels facultatius y pèl vot dels primers, que 'si no son metjes, son amichs y compars del ministre.

No hi ha remey... No 'ls toqui 'l microbi... Ells, al igual que 'l personatge de un conegut epigrama catalá, exclaman:

«Al microbi de per 'lli no li dongui més molestia, perque atormentá á una bestia es atormentarme á mí.»

P. K.

ENTRE BASTIDORS.

RAN consell de ministres: president en Cánovas; concurrents, tots los individus del ministeri; motiu de la reunió, la enfermetat mortal que amenaça la existencia de la situació conservadora.

CÁNOVAS.—S' obra la sessió. Fassin lo favor de guardar una mica de compostura; ni més ni menos que si 's trobéssin en l' arcoba d' un malalt de cuydado.

ROMERO.—¡Holal ¿hi ha un malalt per aquí?

CÁNOVAS.—Politicament, ho estém tots nosaltres nou.

ROMERO.—Pues aixís, hen de guardar nou micas de compostura; una per cada malalt.

CÁNOVAS (sonrihent de mala gana).—Vosté sempre está de gresca; pero 'm sembla que ara com ara, la seva broma es bastant inoportuna. ¿Volen que 'ls pinti en dugas paraulas la nostra situació? Estém perduts, perduts completament.

TOTS (á coro).—¡Borrango! ¡qué diu?

CÁNOVAS.—Lo que senten, senyors, lo que senten. Es tant ferm lo convenciment que tinch de la nostra próxima cayguda, que soch de opinió que avants de caure, es sens dupte preferible que baixem.

ROMERO.—Si, aixís al menos no es tant fácil que prenguem mal.

QUESADA.—Pero, ¿no 'ns deya l' altre dia que vosté tenia la confiansa de...?

CÁNOVAS.—Donchs ja ho véu: ara tinch la desconfiansa. No hi ha que ferse ilusions: de cent probabilitats, n' hi ha cent dugas contra nostre. Aquesta coalició acabarà per aixafarnos.

TEJADA.—¡Oh! Jo tinch entés que la coalició ja no existeix.

CÁNOVAS.—No, la coalició s' ha acabat; pero queda la inteligencia.

SILVELA (entre dents).—Vet' aquí lo que 'ns falta á nosaltres.

ROMERO.—¿Qué diu?

SILVELA.—¡Jo? Res; deya que aquest pentinat que vosté porta m' agrada molt.

ROMERO.—Está á la seva disposició.

PIDAL.—Trencant las sévas rahons; jo comprenc perfectament que 'ls fusionistas y 'ls esquerrans s' han colcat en una posició qu' es un perill per nosaltres; pero ¿tant desesperat es l' estat nostre, que 'ns ha-

guém de donar per perduts, sense resistència, sense provar de defensarnos apelant a tots los medis?

CÁNOVAS (*enternit*).— ¡Ay, Pidalet del meu cor! Aquestes frasses revelen la bellesa del seu esperit trabucayre: si a Espanya hi hagués tant solzament mil Pídals....

ROMERO (*a l'orella de 'n Gos-Gayon*).— ¡Estariam ben frescos!

PIDAL.— Deixis de tonterias, president. Reparo que desde que s'ha enamorat, lo valor de vosté ha disminuït molt: aquí som nou personas de talent... (*en Romero somriu mirantse a n' en Tejada, l' Antequera 's torna roig de satisfacció y en Quesada pica de mans*); si senyors, som nou personas de talent, y 'm sembla que si tots expremiam l' ingeni, trobariam la manera de sortir victoriosament del pas.

CÁNOVAS (*balandrejant lo cap ab desconfiansa*).— Ho dupto, fill meu ho dupto: pero de tots modos, ja que 'l veig tant animat, farem la proba. A veure, senyors; posin lo talent en premsa y vajan contestant a las mévas preguntas.

(*Tres ó quatre ministres s' apretan ab violencia l' un peu contra l' altre: los demés se gratan lo clatell ab visible preocupació.*)

PIDAL (*donantse un cop al front*).— ¡Magnífich! Ja finch una idea. 'M sembla que 'l recurs infalible pera desarmar la oposició, seria celebrar una novena a las ánimas del purgatori en todas las iglesias d' Espanya y enviar un bon regalo al Papa.

CÁNOVAS.— Vaja, tórnissen al llit: ha errat completament la calada. ¿Qué opina vosté, Sr. Silvela?

SILVELA.— Ja veuré, avants que tot, franquesa: si 's tracta de salvar la situació, crech que havém fet tart; si 's tracta de salvar lo ranxo...

TOTS (*ab ansietat*).— ¿Qué?

SILVELA.— Crech exactament lo mateix.

CÁNOVAS (*apart*).— Aquest no 's mama 'l dit. (*alt*)

¿Y vosté, senyor Quesada, que ha pensat alguna cosa?

QUESADA (*aixecant lo cap tot esporoguit*).— ¡Jo? No

senyor, no hi pensat res en ma vida.

CÁNOVAS.— Donchs ¿qué feya tant serio y ensimismat?

QUESADA.— ¡Cá! Mirava aquellas dugas moscas, que

fa una pila d' estona que pujan y baixan pèl clatell del

senyor ministre d' hisenda...

CÁNOVAS (*irònicament*).— Celebro moltissim que 's

dediqui a la contemplació de las bestias (*En Tejada aixeca 'l cap, disposantse a enrahonar*)

TEJADA.— A mi m' ha acudit un pensament que tal

vegada pot ser acceptable; quan menos es pràctich y

barato. Cuba, com vostés ja saben, es un camp-perdut

en tota la extensió de la paraula; tot lo que 's fassi

allí serà inútil. Ara bè ¿no podriam fer callar als fu-

sionistas concedintlos uns quants centenars de bons

empleos y enviantlos a tots a Cuba?

ROMERO (*entre dents*).— Sempre m' havia figurat que

diria alguna desgracia: (*alsant la veu*). Lo pensament

del senyor Tejada es molt bonich, pero es irrealisable:

estich segur de que 'ls fusionistas no 's voldriem em-

barcar.

TEJADA.— ¡Aixó ray! Que anessin a Cuba a peu.

(*Riallas estrepitosas de 'n Quesada y l' Antequera:*

los demés també riuen, pero de fástich.)

ROMERO.— Jo, senyors, soch tal vegada lo qui abrigo

menos esperansas; pero si de veras tractém de defen-

sarnos, no tenim més que un medi: denunciar periód-

ichs, no escoltar a ningú, repartir un quants palos,

tancar las Corts, anarnos a la torre... y vinga lo que

vinga.

CÁNOVAS (*ab molta fredor*).— ¿S' accepta 'l plan del

senyor Romero?

(*Ningú respon.*)

CÁNOVAS.— Pues s' accepta, perque, qui calla, otorga.

(*Toca la campaneta, los ministros surten y en Cá-*

novas queda sol.)

Al poch rato pren lo sombrero y s' encamina al ca-

rrer, dihent en véu baixa:

— No hi ha que donarhi voltas: hi perdut completa-

ment l' amor al poder... L' únich que 'm subjuga es

lo poder del amor... ¡Me 'n vaig a veure a n' ella!

FANTASTICH.

ER la senmana entrant estém preparant un número doble dedicat a Victor Hugo, 'l geni de la poesia del sigle XIX, l' eminent patrici de la causa del dret y de la justicia y l' apòstol de la civilisació y de la República, mort lo dia 22 del corrent.

Lo número indicat serà doble y contindrà ilustracions de 'n Moliné, Pellicer y Apelles Mestres.

Lo projecte de reforma de la marina ha produhit en lo congrés un trágul tant gran, que 'l barco conservador feya ayguas per tots costats.

Disputas, insults, acoloraments y fins desafios... de

tot vá haberhi durant la discussió del famos projecte. Per supuesto, la sanch no vá arribar al mar.

Durant la discussió vá posarse en clar una cosa: que a Madrit ab tot y no ser port de mar hi ha a la raiella de 500 oficials de l' Armada, ab destino uns, y altres ab llicencia.

No obstant hi ha que regoneixe que 'ls que no navegan pèls mars de presupuesto, 's banyan ab aygua de rosas.

Lo doctor Ferrán ha manifestat que si 'l govern continua prohibintli practicar la inoculació, se 'n anirà a oferir los seus serveys a Fransa ó Inglaterra.

Es l' únich que 'ns faltava per honra y gloria del partit conservador: que 'ls homes que pujan un través de dit més de 'n Romero Robledo, tinguessen de emigrar de aquest pais per impossibilitat de viurehi.

D' aquesta manera a Espanya si 'l meu càlcul no m' enganya no hi quedaria més qu' ell y un' altra persona estranya: ell y en Tort y Martorell.

Lo nostre company C. Gumá acaba de publicar una nova obreta — que com molts de las anteriors, se vén a dos ralets en la llibreria de 'n Lopez.

Se titula *Filomena*.— *Viatje de recreo al interior de una dona*, y jo sols puch dirlos que cumpleix perfectament lo que anuncia, y que 'l viatge es instructiu y divertit.

Ala, ala, a pendre bitllet. ¿Qui no fá un viatge tant nou y agradable per dos ralets no mes?

Ja ha tornat a Barcelona. ¿Qué féu conservadors, no li donéu una serenata? Ell sol, y aixó que tot just puja dos travessos de dit de terra, ha vensut a un districte de montanyesos.... Si, senyors: la ilegalitat, la trampa y la trafica l' han parit diputat per la Seo de Urgell.

Contra 'ls números que donavan la victoria al candidat liberal Sr. Boixader, fil de aquell pais abont hi gosa moltes simpatias; contra la rahó que 'l retxassa; contra 'l bon sentit que 's riu de las criaturas trapaceras y entramaliadas que volen fer l' home, ell y sols ell té a la butxaca l' acta de la Seo.

L' impertèrrit Tort y Martorell, l' última expressió de la degeneració de un partit polítich degenerat pendrà assiento, no en un banch, sino en una basseteta del Congrés, orgullós de representar a un districte, del qual ha hagut de fugir més que depressa, de por de que 'ls seus electors no li donessin una surra.

¿Qué féu, conservadors? Jo al vostre puesto li donaria una serenata de trompetas de fira y li faria un regalo digne de tal personatge... Una gorra de cop, per si a las Corts li pegan, un pitet, per si en Romero l' emplea, y un bergansi per moure escándol.

Doscents notables del partit tradicionalista han suscrist un manifest adherintse a las ideas del *Siglo futuro* y donant als mestissos la gran tunda del sigle.

Aixis m' agrada: que llops ab llops se mossequin.

La campanya contra 'ls estudiants de la Universitat de Madrit, ha costat 2 088 pessetas, distribuïdas com

a propinas, entre 'ls polissons que més van distingirse.

Aquestas 2 088 pessetas las pagarà 'l pais.

Lo pais no guanya may: després de rebre las garrotadas, li fan pagá 'l heure.

Los Estats Units no sols retxasan lo tractat de comers

ab Espanya, sino que ara tot de un plegat surten y reclaman no sè quants milions de duros per indemnis-

ció dels danys causats durant la guerra de Cuba, a súbdits nort-americanos.

Sempre veuran lo mateix: los gossos flachs son los que tenen més pussas.

De la Biblioteca colombiana de Sevilla han desaparecut llibres y documents importants que s' han venut

a París per quatre quartos.

Ja comensan a cumplirse las profesias. En mans dels conservadors, todas las glorias d' Espanya están destinadas a anar a parar als Encants.

PERO NO S' HA PERDUT TOT.

A la mateixa ciutat de Sevilla, de ahont desapareixen los llibres y documents importants, s' ha establert una escola de tauromaquia.

Aquesta gloria si que no es posible que cap extranger nos la robí, ni 'ns la enveja.

A Madrit va presentarse un cas sospitos.

PERO NO HI HA QUE ALARMARSE... En Romero Robledo va averiguar que alló no era un cas de cólera, sino

resultat de un cólich.

Es la malaltia reinant entre conservadors. Desde que s' ha fet la coalició liberal, se 'n van.

Lo govern tracta de arrendar a una casa inglesa l' arsenal de la Carraca.

Y un dels diputats que patrocina l' idea ab més empenyo es lo Sr. Moret, representant del pais, si, pero representant també de la casa inglesa arrendataria.

¿Qué 'ls sembla?

Si jo fos d' ell no me n' aniria ab tants romanos, y arrendaria no l' arsenal de la Carraca, sino tota la nació als inglesos.

D' aquesta manera, Gibraltar podria ser la capital de la colonia espanyola.

Als inglesos no 'ls hi posaria sino una condició: que cada quinze dias me deixessen celebrar un *meeting* libre-cambista.

Los moros han tornat a cometre un atentat en las factorias espanyolas de Rio de Oro.

Y 'ls conservadors dirán com l' altra vegada: «Ahi me las den todas.»

Al menos haurian de sustituir lo nom de la factoria y en lloch de *Rio de Oro*, haurian de dirne: *Rio de Sangre*.

Lo *modus vivendi* ab Inglaterra ha quedat desfet, pero no cantin victoria 'ls proteccionistas.

Are 'ls sectaris del libre cambi apretarán més que unas botas estretas, y no pararán fins que a l' Inglaterra se li donga 'l doble ó 'l triple de lo que se li oferia.

Tal vegada 'ls inglesos, al retxassar lo *modus vivendi*, contavan ja ab la persistència dels seus ausiliars los libre-cambistas espanyols.

Aixó vol dir que no cal dormirse, que 'l despertar pot ser terrible.

CARTAS DE FORA.— Aquell célebre canonge de Vich de qui parlavam alguns números endarrera, no es andalus com deyam per equivocació, sino gallego. Un gallego que viu en companyia de dos nebodas molt cayas, y que dias endarrera va trobarse a l' estació de Barcelona ab lo Sr. Rovira, president de la confraria de que parlavam, lo qual al veure l' va saludarlo, y l' canonge, ab cara de gallego enfadat va dirli: «HOLA: ¿qué ja ve de la redacció de la CAMPANA?» Lo senyor Rovira anava a contestarli y l' canonge li digué sense donarli temps:— Si, ja ho sè tot; pero jo li asseguro que me la pagaré, y adverteixi que jo no prometo en balde.»

Per la nostra part hem de confessar que ni de vista coneixém al pobre Sr. Rovira; y que si sabém las cosas del canonge gallego, 's déu a que las acostuma a fer de un modo tant ruidós, que se 'n entera tot hom y no hi ha necessitat de que ningú 'ns las expliqui.

Lo vicari de Sant Joan de Gracia, del permis d' enterrar a una dona que havia mort sense rebre 'ls sacraments va ferne pagar déu rals. Com si encare anés ab en Savalls: déu rals, un socorro.

Creuat per la reclamació que contra 'l rector de Gualba, han fet davant del bisbe varios vehins del poble, 'l tal capellán va desferse en improprie desde 'l peu del altar, contra 'ls seus feligresos, dihent que era 'l darrer dia que 'ls dirigia la paraula: que no perdona a ningú y que tant de bó que Déu los tragüés lo cor. ¡Oh noblesa de sentiments de un ministre de aquell Déu de perdó y misericordia!

Lo rector de Teyá va explicar las següents factories: «que moltes donas que van a combregar, se treuen las particulas de la boca, las embolican ab un mocador y las duhen als franc-masons los quals tenen un altar y cada dia baixa 'l dimoni en persona y tots pleats 'an escarni de ditas particulas». Picant de peu, com si tingués lo ball de Sant Vito anyadi: «Lo estrany es que 'l mon no finexi: sort qu' encare hi ha algunas ánimas bonas.»— Lo mateix rector anant a recullir los butlletins de casa en casa, apubta als que no 'n tenen y promou escándols y grescas.— L' altre dia tractava de que 'ls músichs de la població anessen a rebre 'l bisbe de franch: los músichs van respondre que de franch no treballavan. Al cap-de-vall lo mateix rector, quan mort un pobre, diu que de franch no canta.— Aquest son los rectors que convenen.... Un a cada poble y la religió es a ca 'n Taps.

CAVILACIONS.

Vaja quan més ho medito com hi ha món, menos ho entench; es com alló de 'n Canonge, *quien más mira menos ve.*

¿Se 'n recordan del escándol que hi va havé, no fa molt temps, sobre aquell *modus vivendi* que va concerta 'l govern ab los simpátichs inglesos? Ja ho duhen tenir present; ¡si n' hi va havé de xibarrí! ¡si n' hi va havé d' enfartech, y d' in-ults, y de batussas y de picament de peus!

Comissions dels ateneos, individus dels Foments, delegats de tots los gremis, representants del comers...

Tot era engúnias y prèssas per llogar vagon dels trens, y organisar romerías per anà a trobá al govern, y als diputats de més nota y als senadors y hasta al rey; tot era escriure protestas, y redactar documents, y exposicions kilométricas, y estadísticas al pèl, y memorias, y recados y escrits en prosa y en vers, posant lo *modus vivendi* pitjor qu' un drap brut y vell. Los carrils van fer més quartos, fraginant gert y papers durant déu ó dotze dias, que no pas en altre temps durant déu ó dotze mesos... ¡Alló donava mareig! Semblava una Babilonia, un daltabaix, un infern .. Pero 'l govern, sempre terne, sense fer cap cas de prechs, ni d' historias y protestas, va aguantarse, ferm que ferm, jurant que 'l *modus vivendi* seria, á la forsa, lley. —¡Per mort dels sants!—exclamavan las comissions,—¡que no véu que aixó será la ruina de l' industria, del comerç, de las clases productoras, de tota la nació en pes? —No senyors, no siguéu tontos,— los contestava 'l govern;— precisament lo tal *modus* ho farà tot al revès de lo que creyéu vosaltres... —¡Bo! ¡qué 's pensa que som llechs? —No, pero somihéu truytas... —Lo qui somia es vosté. —¡Tindréu lo *modus vivendi*! —Pues nosaltres no 'l volém. —¡S' han acabat las caborias! prou: lo govern té 'l deber de mirar pèl bè d' Espanya, y com que aixó li es un bè, si á vosaltres no 'us agrada al govern sí, ¡ho entenéu?—

Pues senyor, ara resulta que després de fer la lley, esbalotant cel y terra, tenim que 'l govern inglés no accepta 'l *modus vivendi*, y ho ha dit tant seriament que per avuy no hi ha indicis de que se 'n parli en llarch temps. Y... ¡saben lo ministeri que ha dit del fracás? Pues res: qu' está mitj boig d' alegría, que ho celebra vivament y que ha prés com una ganga lo no del govern inglés. ¡Qué tal? ¡cóm se compagina aixó ab alló? ¡qui 'l comprén aquest enigma tant raro, aquest cambi tant complert? Lo qu' es jo, quan més ho miro com hi ha món menos ho entench... ¡Ah! á favor!... ¡ara en contral... ¡S' ho explican aixó vostés?

C. GUMÁ.

Los esquerrans y 'ls constitucionals ja fá alguns dias que buscan la fórmula per posarse de acort y no formar més que un sol partit. Encare que no m' agrada ficarme allá ahont no 'm demanan, si 'm volian creure á mi, jo 'ls donaria la fórmula qu' ells no troban. Es la següent: á tall de recepta: Esperit democrátich..... Una tonelada. Acit anti-conservador..... Un barril. Reménis ab un bon bastó y apliquis sobre las espalllas dels conservadors.

Lo govern ha acordat acordonar la vila de Cullera. Los conservadors dirán: —En aquest país no s' hi consent cap més cullera que la nostra.

Al ferli càrrechs per haver prohibit al Dr. Ferrán que practiqué la inoculació del cólera, vá dir en Romero Robledo que lo de Valencia no era cólera. Y no obstant aquest mateix home té la barra de acordonar als pobles invadits, ocasionantlos privacions y molestias incalculables.

En Romero Robledo juga ab lo cólera com ab una

pilota. De aquí aquí la clava sobre las espalllas del país y de aquí aquí se la fica á la butxaca. Francament, no més falta que surti un' altre doctor Ferran que 's dediqui á inocular lo microbi de la lògica. ¡Quin xeringasso no mereix un ministre tant pastanaga!

Al doctor Ferrán, lo govern li nega tots los auxilis. En cambi á la comissió de metjes amichs de 'n Romero que han anat á Valencia á comprobar los experiments del ilustre doctor, los hi ha senyalat una dieta de cinquanta duros diaris y viatjes pagats. Aprengui, Dr. Ferrán... Vosté la protecció del Estat se l' ha de mirar ab microscopi.

En Tort y Martorell va escaparse per miracle de la pallissa ab que volian obsequiarlo 'ls seus electors de la Seo de Urgell. Diuen uns que l' hostalera va tancar-lo dintre de un quarto fosch de las golfas, ficantlo cubert de palla en un caixó d' enviar fruita. Altres suposan que se 'l va amagar sota las faldillas. Pero lo més probable es que li posés uns bolqués y 'l dugués á bras com un nen de mamas. ¡Pobre criatura!

Per diumenje passat s' havia convocat un meeting d' coalició republicana que havia de celebrarse en lo Circo Equestre. ¡Y va celebrarse? Ja 'ls ho explicaré ab un güento: —Vaig plantar patatas al camp de casa, deya un pagés, y may dirían que va sortir? —Patatas. —No, senyor: va sortir una manada de porchs que va menjarselas totas.

Los republicans haviant donat coneixement de la reunió tal com marca la lley; havian cumplert tots los requisits necessaris en semblants cassos, y qui diria que va sortirlos? Una manada de polissons á la porta del Circo Equestre, que van privar la reunió anunciada.

Diu un tetégrama: «Lo consell de Sanitat ha acordat no permétre la inoculació Ferrán, fins á cerciorarse de l' eficacia del procediment.» Es alló que deya un pare al seu fill: —Noy, no vull que 't tiris al aygua, fins que aprendis de nadar.

La discussió del projecte de reforma de la marina ha demostrat que si no tenim barcos tenim molts marinos y moltíssims sous. ¡Ditxós qui sab aprofitarse'n! Pero al menos que sigan franchs: que del ministeri de que depenen no 'n digan *ministeri de la marina*, sino *ministeri de la pesca*.

Diu un periódich ministerial: «Entre 'ls conservadors hi ha completa unitat de miras.» ¡Qué vol dir aixó? ¡Que tots miran com en Cánovas? Donchs consti y sápigas que tots miran guerxo.

S' ha posat la primera pedra al Assilo del Bon Pastor, destinat á recullir a las donas extraviadas que desitjin convertirse. Es una gran idea... y sobre tot un gran titol. ¡Bon Pastor!... A veure qui hi pasturarà.

Exámen de doctrina cristiana: —¿Quánts Déus hi há? —Tres. —¡Com tres! —Si senyor: Déu n' hi dò, Déu l' ampari y Déu lo fassi bó.

—Eduardo, som amichs. ¿veritat? —¿Per qué 'm fas aquesta pregunta, Lluís?... —Perque si no fossem amichs com som, no t' ho diria; pero sentho, no vacilo: es més, crech que tinch lo deber de dirtho. —Y qu' es lo que m' has de dir?

Un que sempre está apurat troba á un conegut seu que juga á la bolsa: —Oy que vens bè ¿Pots deixarme vint duros? Prometo tornarte 'ls dintre de vintiquatre horas.

—Noy, no puch servirte..... Pero perque no digas que no 't deixo res, aquí tens tres pessetas, y 't dono sis mesos de plasso.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—Ma-ta-la-sé.
 2. ANAGRAMA.—Olla-Lola.
 3. SINONIMIA.—Bolet.
 4. CONVERSA.—Eustoquia.
 5. GEROGLÍFICH.—Las perdius als nius.
- Han enviat totas las soluciones los ciudatans J. Brú, Tres Geperuts y Un Xaretlo; n' han endavinadas 4, Baró dels 4 cantons, Un suscriptor de la «Campana» y Un Carrilayre; 3 Un Sabadellés, Anónim y A. Boix Zorrillista, y 2 no més, Proba dels 4 cantons, E. Burgay y Remberto Rasca.

XARADA.
Prima-dos, no te 'n enrigas, es lo punt millor per figas; y després lo dos y tres femella de animal es. Lo mèu tot ab furia 's bat si pèl mar ne tè un combat.
ERNESTO LLIE.

MUDANSA.
¡Má noy quin total més tot té la filla de 'n Janot! Fácilment lo pots trobá es membre del cos humá.
AREDNABAL.

CONVERSA.
—Paca ¡qué fas á la cuina, que no téns la Sió?
—Li enviada á buscar cinch cosas.
—Quinas son.
—Are mateix unas jo sol y altrás jo y tú las hém ditas.
ANÓNIM.

TRENCA-CLOSCAS.
MANUEL ROS.
Formar ab aquestas lletras lo nom de un conseqüent polítich.
BETAS Y FILS.

GEROGLÍFICH.
×
LO LO ERS.
UN GUINBILLA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciudadans Palpizot, Un gros Miquel, Remberto Rasca, Proba dels 4 cantons, Suscriptor de la Campana, Tres Geperuts, Ciudada Paco, Isidro Mustiet, Un Sabadellés, Carreras de caballs, Un de S., P. Amorós Serra, P. Sardana, y J. Staranisa: Lo que 'ns envian aquest senmana no 'ns serveix.
Ciudadans E. Burgay, A. Boix Zorrillista, Pepet de Arbucias, Anónim, J. Brú, N. Agustí, Jepet de l' Orga, Antonino, Guindilla, Betas y Fils, Punxa tripas y Selmeso del Tivoli: insertarém alguna cosa de lo que 'ns remeten.
Ciudadá J. C. (Mongat): Per publicar lo que 'ns comunica 's necessitan probas.—Gumersindo Bufasombra: La poesia es inferior á la que va enviarnos la semana anterior.—Jenani: La xarada está bé; la poesia es poch espontanea.—Un pagés: Las xaradas están molt bé; de lo demés ne dirém alguna cosa.—Pepet del Carril: La poesia va bastant bé.—Cristófol Crispin: Aceptada la poesia.—Anton dels Ases: 11. 1' article de vosté.—Ciudadans J. N. (Teya), J. G. (Gualba); P. C. (Gracia) y Un vigala: Quedan complascuts.

FILOMENA
VIATJE DE RECREO AL INTERIOR D' UNA DONA
PER
C. GUMÁ
Forma un elegant tomet de 32 planas en quart, esmeradament imprés sobre paper satinat.
Preu: DOS rals.
Se ven en la Librería Espanyola de Lopez, Rambla del Mitj, 20, principals librerías, kioscos y á casa 'ls corresponsals de LA CAMPANA.
LOPEZ, Editor —Rambla del Mitj, 20.
Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 22.

Com que 's tractava de un tòrt
fins vãn sortir escopetas;
pero la guardia-civil
vã fer respectar la veda.